

Arbetsätt för laboratoriesäkerhet

Inledning

Föreliggande dokument har som syfte att säkerställa laboratoriesäkerhet vid högskolans laboratoriemiljöer genom att tydliggöra fördelning av ansvar, samt innehåll i och arbetsätt för laboratorieverksamhet. Texten vänder sig främst till prefekter på institutioner med laborativ verksamhet.

Laboratoriesäkerhet är ett övergripande begrepp som avser områdena miljö, arbetsmiljö och säkerhet. Dessa områden inkluderar strålsäkerhet, kemikaliesäkerhet, hantering av brandfarliga och explosiva varor, biosäkerhet, elsäkerhet samt hantering av övriga arbetsmiljörisker kopplade till laborativ verksamhet och fältarbete. Med övriga arbetsmiljörisker avses till exempel artificiell optisk strålning, elektromagnetism, verkstadsarbete, höghöjdsarbete etc.

Stödfunktion

Verksamhetsstödet ansvarar för framtagande och uppdatering av detta högskolegemensamma dokument och information kopplat till laboratoriesäkerhetsarbetet samt är systemförvaltare av kemikaliehanteringssystemet¹. Det kan kompletteras med institutionsspecifika stöddokument såsom rutiner, checklistor etc. Dessa upprättas, revideras och bereds av, eller i samarbete med, utsedd laboratorieansvarig och beslutas vid behov av prefekt.

Ansvar för laboratoriesäkerhet

Ansvar för arbetet med den laborativa säkerheten är en del av miljö- och arbetsmiljöarbetet. Det är oftast delegerat från rektor till prefekt och vidare till avdelningsledare genom blankett för arbetsmiljödelegation. Det praktiska arbetet med laboratoriesäkerheten kan fördelas vidare till laboratorieansvarig inom institution.

I arbetsmiljöansvaret (vilket innehas av varje linjeförstare) ingår för de avdelningar som har laboratoriemiljöer ansvar för att:

- Medarbetare och studenter har god kännedom om lagar, förordningar och föreskrifter som är relevanta för berörd verksamhet.
- Högskolegemensamma arbetsätt och lokala rutiner för laboratoriesäkerhet följs.
- Lokala rutiner ska finnas tillgängliga på ett eller flera språk så att alla berörda kan tillgodogöra sig innehållet, dvs. svenska och/eller engelska.
- Skriftlig försäkran lämnas av varje medarbetare som är verksam inom laborativ verksamhet där den intygar att den har förstått innebörden av

¹ Ett digitalt system där kemikalier inventeras, dokumenteras och riskbedöms.

högskolegemensamma arbetssätt och lokala rutiner samt att ha förbundit sig att följa dessa.

- I den verksamhet som bedrivs inom ramarna av begreppet laboratoriesäkerhet ska de med fördelat verksamhets- och arbetsmiljöansvar vid behov genomgå utbildning/ar som t ex systematiskt arbetsmiljöarbete (del av chefsutvecklingsprogrammet), kemiska arbetsmiljörisiker (via företagshälsovården).

Organisation och arbete med laboratoriesäkerhet

Samtliga institutioner med laborativ verksamhet ska:

- Ha minst en person med ansvar för institutionsgemensamt laboratoriesäkerhetsarbete, så kallad laboratorieansvarig. Denne/dessa ska ha erforderlig kunskap inom laboratoriesäkerhetsarbete vid behov gå utbildning/ar t ex kemiska arbetsmiljörisiker (via företagshälsovården).
- Dokumentera fördelningen av arbetsuppgifter inom laboratoriesäkerhet.
- Utbilda nyanställda i laboratoriesäkerhet samt dokumentera deltagandet. Utbildningens innehåll dokumenteras och finns tillgänglig för alla som är verksamma vid institutionen.
- Ha rutiner för återkommande repetitions- och informationstillfällen gällande laboratoriesäkerhet.
- Ha rutiner för att genomföra och dokumentera riskbedömningar.
- Inkludera laboratoriesäkerhetsarbetet i det lokala arbetsmiljöarbetet för att systematiskt förbättra laboratoriesäkerheten.
- Ha skalskydd samt ytterligare tillträdesbegränsningar om så behövs för att minimera risken för obehörig åtkomst av material och utrustning avsett för laborativ verksamhet.

Uppföljning av laboratoriesäkerhetsarbetet

Uppföljning av laboratoriesäkerhetsarbetet ska göras av samtliga institutioner genom:

- Lagefterlevnadskontroll inom miljö och laborativ arbetsmiljö.
- Årligen, eller oftare om så behövs, delta på fysisk arbetsmiljöromd som berör laboratoriemiljöerna.
- Inventering av kemikalieinnehav vilket dokumenteras i högskolans kemikaliehanteringssystem.